

นางในวรรณคดี....บุษบา

นำเสนอเมื่อ : 27 ก.ย. 2552

บุษบา

นางบุษบาเป็นธิดาของท้าวดาหะและประไพหม่อมสุหรืดาหะราชินี แห่งกรุงดาหะ
เมื่อตอนประสูติมีเหตุอัศจรรย์คือ มีกลิ่นหอมตุลอบอวลไปทั่วทั้งวัง ดนตรี แตรสังข์ก็ดังขึ้นเองโดยไม่มีผู้บรรเลง
ประสูติได้ไม่นาน ท้าวฤๅษณ์ก็ขอตุนาหงั้นให้กับอิเหนา

บุษบาเป็นหญิงที่งามล้ำเลิศกว่านางใดในแผ่นดินชวาภิรียามารยาทเรียบร้อย คารมคมคาย
เฉลียวฉลาดทันคนใจกว้างและมีเหตุผล จึงผูกใจให้อิเหนารักใคร่หลงนางยิ่งกว่าหญิงอื่น

นอกจากนั้นบุษบายังเป็นลูกที่ได้อยู่ในโอวาทของพระบิดา พระมารดา ยอมแต่งงานกับระตูลจก
แม้ว่าจะไม่พอใจในความชั่วร้ายชั่วเหวของระตูลจกก็ตาม

นางถูกเทวดาบรรพบุรุษ ของวงศ์อสูรแดหะคือ องค์ปะตาระกาหลาบันดาลให้ลมพายุหอบไป
ทำให้นางต้องพลัดพรากจากอิเหนา และพระบิดาพระมารดาเป็นเวลาหลายปี กว่าจะได้พบอิเหนาและวิวาห์กัน
โดยนางได้ตำแหน่งเป็นประไพหม่อมสุหรืฝ่ายชาย

ลักษณะนิสัย

1. บุษบา เป็นหญิงที่มาแบบฉบับของลูกที่ได้อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ แม้ว่านางจะไม่พอใจในรูปร่างของจรก
แต่นางก็ยอมที่จะไม่ทำตามใจตนเองเพื่อรักษาชื่อเสียง ของวงศ์ตระกูล
2. เป็นคนไม่เจายศเจาอย่างหรือถือวาตสูงศักดิ์กว่านาง จินตะหระ เห็นได้จากตอนที่จินตะหระได้ให้นางสการะวาทีและนางมา
หยารัศมีมาเฝ้า บุษบาก็ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี
3. เป็นคนไม่ทะเลาะและ รุจักโตเถียงแสดงความสามารถรู้ทันอิเหนาและรักษาเกียรติของตนเองไม่ยอม หลงเชื่ออย่างง่าย
ในตอนที่อิเหนาพูดว่า
"อันนางจินตะหระวาที ไซ้พี่จะมุ่งมาดปรารถนา
หากเขาก่อนนอนมา ใจพี่พาลากังววยง....."
จาก ที่อิเหนาพูดนี้ก็ทำให้นางบุษบารูวาทีเฝ้าเจราเข้า ข้างตัวเอง นางก็ได้ตอบว่ายามาแกล้งพูดเลยว่าจะไม่เลี้ยงนางจินตะหระวาที
เพราะมีหลายลักษณะอักษรและใครๆก็รู้กันที่ว่าอิเหนาไม่ต้องการนาง นางจึงโตตอบ เมื่ออิเหนาแก้ตัวว่าที่ลักนางมาก็ด้วยความรักว่า
" จะให้เชื่อพจมานหวานถอย จะได้ไปเป็นนอຍชาวหมื่นหยาด
เขาจะเซ็ดชื่อฤๅชา วารักสามิทานกว่าความอาย
อันความอภัยศอตุล จะติดตัวช้อยอยู่ไมรูหาย
รอนใจอะไรเล่าเจาเป็นชาย ไม่เจ็บอายชายหน้าก็ว่าไป "
และตอนที่ นางบุษบาเป็นแอหนัง (ซี) แล้วถูกบันหยี่ชโยยกกรีขไป นางก็คร่ำครวญต่อว่าพี่เลี้ยงด้วยความรักเกียรติสตรีว่า
"พี่แกล้งเป็นใจด้วยบันหยี่ เห็นคนอื่นดียิ่งกว่าชา
ในถอยคำที่ร่ำพรพรรณา ว่าแสนเสนหุอิเหนานัก
เป็นใจนึ่งยกรน่องให้ แก่ชาวไพร่ต่ำชาบรรดาศักดิ์
กระนั้นถ้าพี่เรียกว่ารัก พี่จะประจักษ์ในหน้าใจ
สูตายชายอื่นมิให้ต้อง อันจะมีฝั้วสองอยาสงสัย
ถึงมาตรแมนชีวันจะบรรลัย จะตายในความซื่อสัตยา"
4. เป็นคนที่มีความเป็นตัวของตัวเองแม้ว่านางจะตกอยู่ใน สภาพที่ถูกบังคับ โดยนางไม่ยอมทำตามผู้ใหญ่

ดังตอนที่ท้าวดาหามีดำรัสให้ขึ้นมาเข้าเฝ้าอิเหนา นางรู้ว่าจะให้ไปไหว้จึงเข้าไปนอนด้วยความเคืองไม่เข้าเฝ้าตามรับสั่ง จนเดือดร้อนถึงมะเดื่อหวีต้องมาจัดการ แต่นางก็ไม่ออกมาโดยดุษณี ต้องผลักใส่กัน

5. มีความซื่อสัตย์ ได้รักษาตัวไวรอกอยอิเหนา ดังกลอนว่า

"ถึงมาตรสูตายชายอื่นมิให้ตอง อันจะมีผิวสองอย่าสงสัย

แมนชีวันจะบรรลัย จะตายในความซื่อสัตยา"

6. ไม่มีจริตแงงอน เมื่ออิเหนาลักพานางไปไว้ในถ้ำ ก็ยินยอมแต่โดยดี

7. เมื่อเป็นชาย คือมีสาเหตุการรณก็ปฏิบัติตนกับระตูประมอดันอย่างบิดาของตน

8. มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เช่น ระตูประมอดัน

9. มีความกล้าหาญจนมีระตูมาขอเป็นเมืองขึ้นหลายเมือง

10. ไม่มีความริษยาถือโกรธผู้ใด มีน้ำใจ เมื่อมารดาให้ไหวนางจินตะหรา บุชชาก็ยอมตาม ดังที่นางกล่าวกับอิเหนาว่า

"แม้นองรักทุกทวงหวงหึง พระองค์จึงห้าหันเกศา

เป็นถอยย่ำคำมั่นนองสัญญา เขิญเสด็จเชษฐาริบลาคล"

และ นางยอมให้อิเหนายกจินตะหราเป็นประไหมสุหรีฝ่ายขวาแต่ โดยดี ด้วยเห็นว่านางจินตะหราเป็นผู้มาก่อน

แม้ว่าจินตะหราจะไม่ใช่วงศ์เทวีผู้ข่อนนี้ยากที่จะหาหญิงใดเสมอเหมือน

นับว่าบุชชาก็เป็นหญิงไทยในวรรณคดีที่สมบุรณด้วยคุณสมบัตินคนหนึ่ง